

DINAMITZACIÓ DE LES TIC

Presentació

Índex

1. Introducció.....	3
2. Factors fonamentals en la dinamització de les TIC.....	3
2.1. Manteniment de l'equipament, infraestructures i comunicacions.....	3
2.2. Recursos educatius digitals.....	5
2.3. Formació i actitud del professorat.....	6
3. Justificació.....	8
3.1. Competències digitals del professorat.....	8
3.2. La integració de les TIC en el currículum.....	9
3.3. Les TIC com a millora de l'organització.....	10
3.4. El pla TIC de centre.....	11
3.5. Agents relacionats amb la coordinació TIC.....	13
4. Bibliografia.....	14

1. Introducció

Entenem per dinamitzar “agilitzar la consecució d'alguna cosa”. Aquest agilitzar es tradueix com *facilitar* i en el nostre cas, facilitar l'ús de les TIC. Evidentment aquest ús es refereix a un bon ús i que provoque una millora en el procés d'ensenyament-aprenentatge de forma significativa. Dit així està molt clar però com ho fem? per on comencem?

Si pretenem dinamitzar les TIC en el nostre centre educatiu hem de preguntar-nos quins objectius pretenem aconseguir, quins recursos disposem i quines necessitats hem de cobrir.

A més hem de tenir en compte una sèrie de factors que afecten al resultat de la dinamització TIC en el centre.

2. Factors fonamentals en la dinamització de les TIC

2.1. Manteniment de l'equipament, infraestructures i comunicacions

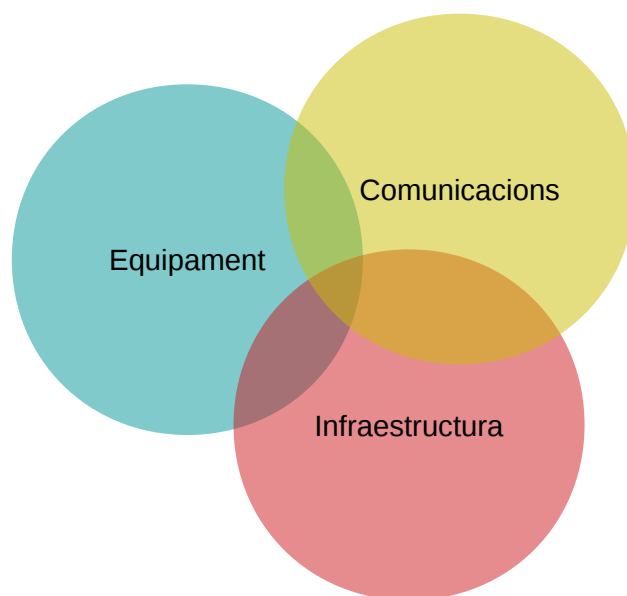
El manteniment és el primer factor a tindre en compte i una de les dificultats que ens trobem en els centres a l'hora de dinamitzar les TIC. Anar a l'aula d'informàtica o i que, cada vegada, ens trobem dos, tres ordinadors que no funcionen, desmotiva als/les docents.

És necessària una actualització de l'equipament, la seua revisió, el seu manteniment i el compromís de tots per al seu bon ús. Necessitem doncs, un manteniment efectiu com a base principal que genere confiança i pugui ser recolzat pels equips directius.

Aquesta situació permetrà als/les coordinadors/es TIC poder dedicar-se a la tasca de dinamització curricular de les TIC.

Dins de l'equipament no hem d'oblidar les infraestructures. Tenir un bon equipament però situat en un mal lloc, entenent com a mal lloc a un espai físic o un lloc innecessari, no ens va a ajudar a aconseguir l'objectiu que ens hem plantejat. També el disposar d'unes comunicacions per sota de les necessitats o no operatives poden provocar el mateix resultat.

Hem de garantir doncs que les tres coses estiguen en perfectes condicions per a realitzar el que es requereix en el moment necessari.

2.2. Recursos educatius digitals

El segon factor són els recursos educatius digitals. Són un element fonamental i necessari tot el professorat i la seua dinamització passarà per diferents estats o nivells:

- **Estat inicial:** Utilització de recursos o activitats lliures o de pagament dissenyats per altres companys o empreses.
- **Estat intermedi:** Adequació d'aquests recursos.
- **Estat avançat:** creació de nous recursos i activitats.

Sobre aquest tema parlarem més endavant però el que és clar és que depenent del nivell o estat en què ens trobem, haurem de dinamitzar en un sentit o un altre i fins i tot proporcionar un equipament o un altre.

Si volem que la seua integració es produïska, el seu accés ha de ser fàcil, i per a açò és necessari:

- Una catalogació eficient
- Un mínim de qualitat del recurs
- Una validació del departament, cicle o expert.
- Una bona difusió (sessions de formació)

També és interessant plantejar-se com és l'accés a aquests recursos educatius: des de l'escola i des de les llars, per al professorat i l'alumnat, etc.

Recursos com:

- Programes per a la comunicació: xat, videoconferència, correu entre alumnat i (el) professorat...
- Guies pràctiques d'eines actuals. Videotutorials.

- Entorns d'aprenentatge que faciliten la formació.
- Materials didàctics online.
- Webs temàtics classificats per àrees, nivells i continguts curriculars.
- Oferta d'experiències i recursos de l'entorn immediat i uns altres (entorns) propers per part dels centres de recursos.
- Espais d'intercanvi entre professionals.
- Programes de gestió per als centres operatius.
- Eines web 2.0 oferides per la [DGTIC](#).

2.3. Formació i actitud del professorat

Fins ara hem parlat de tenir un bon equipament i tenir un contingut atractiu, interessant i necessari que justifique l'ús de les TIC curricular. El tercer factor fonamental és la motivació del professorat.

L'obstacle principal es refereix a la falta de temps del professorat per a dedicar-se a les TIC. Existeix una demanda constant per part dels docents de temps per a la trobada, per a comentar, reflexionar, planificar i construir conjuntament.

Altre obstacle és el baix nivell de coneixement de les TIC com a eina i, encara més, de la seua aplicació didàctica. El professorat necessita saber com ensenyar amb TIC.

No oblidem que la falta de recursos tecnològics del centre (infraestructura) o mal funcionament de l'equipament i comunicacions, són factors que provoquen el descoratjament en el professorat.

També existeix un absència d'assessorament didàctic i de personal especialitzat dins del centre i fora d'ell per a donar ajuda i animar als claustrals. Aquesta tasca és la que tractarem en aquest curs.

És important organitzar una formació que ajude al claustre del centre, que s'adapte a les seues necessitats, nivell i objectius. La suma de la formació inicial, contínua i permanent al llarg de la vida del professorat és essencial per a la millora. Ha de ser pensada i dissenyada per al claustre, ha de donar resposta ràpida a les necessitats i als reptes que el docent té en l'aula, de forma qualitativa i eficaç.

En definitiva, en aquest curs, tractarem de veure totes aquestes coses, intentant aportar eines, estratègies i bones pràctiques que ens ajuden a realitzar la difícil tasca de dinamitzar l'ús de la TIC en les aules dels nostres centres.

3. Justificació

En la introducció hem parlat del context que necessitem per a dinamitzar la TIC en un centre amb garanties. Ara toca parlar dels perquè; les raons per les quals necessitem d'aqueixa dinamització. Per a açò plantejarem algunes idees que al llarg del tema anirem desenvolupant.

3.1. Competències digitals del professorat

En el punt anterior hem parlat del baix nivell en competències TIC del professorat o del sentiment de la seua baixa competència. Tal vegada hauríem de reflexionar sobre la pressió que s'està exercint en aquest sentit.

Segons Cabero, Llorente i Gisbert (2007), l'alfabetització digital ha de prestar més atenció als contextos socials i culturals, i no simplement ensenyar les eines a les persones, és a dir, navegar per Internet, enviar un correu electrònic, preparar una presentació, etc. L'alumnat, a mesura que avança en els diferents nivells de formació, ha de passar a ser el màxim responsable del seu aprenentatge, ha d'incrementar la seua responsabilitat, autonomia i protagonisme en el seu propi «aprendre a aprendre», prendre decisions per a cercar i accedir a la informació, ha de valorar les fonts d'informació, posar en acció destreses, utilitzar criteris de valor, habilitats i saber aplicar-los.

És a dir, no teníem prou amb saber com funcionaven totes aquestes eines sinó que el professorat també ha d'adquirir competències que li permeten treballar en diferents eines, fonts i codis d'informació, que li facen ser selectiu/va davant l'actual deversall d'informació, per a avaluar i discriminar la seua qualitat i la seua font, organitzar-la i utilitzar-la de forma eficaç; en definitiva, per a poder comunicar-se amb el seu alumnat i amb la resta de la comunitat educativa.

El repte que se'ns planteja és el d'aconseguir aprenentatges significatius, que permeten cimentar altres nous aprenentatges. Han d'estar basats en la qualitat i no en la quantitat i per tant devem tenir especial atenció en els criteris de selecció de la informació sobretot en aquests moments en els quals tenim accés a una gran quantitat d'informació (infoxicació).

“ La gestió de la informació, l'accés als sabers, a les fonts, als recursos i als instruments que permeten la seua construcció són la verdadera clau de l'educació del futur (Santos, 1994)

3.2. La integració de les TIC en el currículum

La segona idea que justifica la dinamització és aquesta: la integració de les TIC en el currículum. A les escoles podem considerar que és una tasca pendent per diversos motius, vegem alguns exemples:

- En primària hauríem de reflexionar sobre la inexistència de l'assignatura com a tal. No sembla ser responsabilitat de ningú i de tots al mateix temps. Això es tradueix, en la majoria de casos, d'una falta d'atenció respecte a aquesta "àrea transversal".

Un altre aspecte a tenir present seria l'ús d'espais. Tenir un espai exclusiu destinat per a la seua realització pot portar a entendre que siga l'únic lloc on puga desenvolupar-se. Actualment són molts els centres que asseguren almenys als seus alumnes la visita d'un dia a la setmana a l'aula d'informàtica (sense comptar amb el desenvolupament de la pròpia assignatura optativa de secundària). Es tracta d'una bona mesura inicial però existeixen altres espais i solucions.

- En secundària tenim l'assignatura d'informàtica. Això pot provocar que siga tractada com una àrea a part i en molts casos deslligada dels continguts curriculars de les diferents assignatures. A més, el seu ús va lligat a l'aula d'informàtica com l'únic lloc on es pot desenvolupar i per tant pot influir que a l'aula normal no es treballa des d'aquesta perspectiva.

Si parlem de competència digital, d'una banda, hem de tenir present que les TIC es conceben com un instrument didàctic que ha de millorar el procés d'ensenyament aprenentatge. De manera que és necessari contemplar la competència docent en l'ús didàctic de les TIC. I d'altra banda, l'alumnat en finalitzar l'etapa educativa ha d'haver adquirit les competències bàsiques, amb el que açò comporta en autonomia en el tractament i l'elaboració de la informació, no com a mer consumidor, i en la competència de naturalesa més general d'"aprendre a aprendre".

3.3. Les TIC com a millora de l'organització

La tercera idea o perquè és la següent: avui dia són molt pocs els llocs de treball que no necessiten un ordinador per a realitzar les seues tasques. Tal vegada açò no siga del tot saludable i deuríem en alguns casos revisar aquest fet però el cert és que el seu ús en la gestió del centre ha de facilitar la revisió i actualització de tasques com:

- Gestions acadèmiques i administratives (matriculació, informes d'avaluació, control de dades personals de l'alumnat, seguiment de l'alumnat, comunicacions del centre...).
- Inventaris i incidències.
- Documentacions generals de centre (programacions, documents interns...).
- Horaris de les aules per a classes o nivells.
- Gestió del préstec d'equipaments.

També des d'un punt de vista informacional i social és interessant disposar d'espais virtuals on publicar notícies, esdeveniments i produccions. És molt important explicar el que fem per a posar-ho en valor i compartir amb uns altres

- Blog/web del centre: difondre activitats del centre, calendari d'activitats, horaris, visites, eixides, etc.
- Blog/web de la classe: conèixer el que es fa en l'aula.
- Adreces de correu electrònic: forma de comunicació ràpida i personal.
- Intranet. Documentación interna.

3.4. El pla TIC de centre

No és un tema que anem a tractar en profunditat en aquest curs però hem de tenir present que la millor estratègia per a la incorporació de les TIC amb èxit és elaborar un pla de dinamització TIC de centre.

Cal analitzar quins són les seues característiques, diferenciar els punts forts dels febles: detectar i analitzar els problemes i dificultats, definir les dotacions de recursos TIC, l'impacte TIC en el currículum, els canvis metodològics i l'organització escolar, reflexionar sobre on està el centre i cap a on vol anar i pot arribar.

Es tracta d'establir mitjançant un procés de diagnòstic el punt de partida que permeti l'elaboració d'una planificació gradual i seqüencial (trimestral, anual, bianual...) de les necessitats de formació i assessorament, on s'ordenen i despleguen les diferents accions d'inserció de les TIC en els àmbits educatius, administratius i de comunicació, així com els processos i estratègies d'avaluació de la seua implementació.

Els principals agents implicats en qualsevol innovació són quatre:

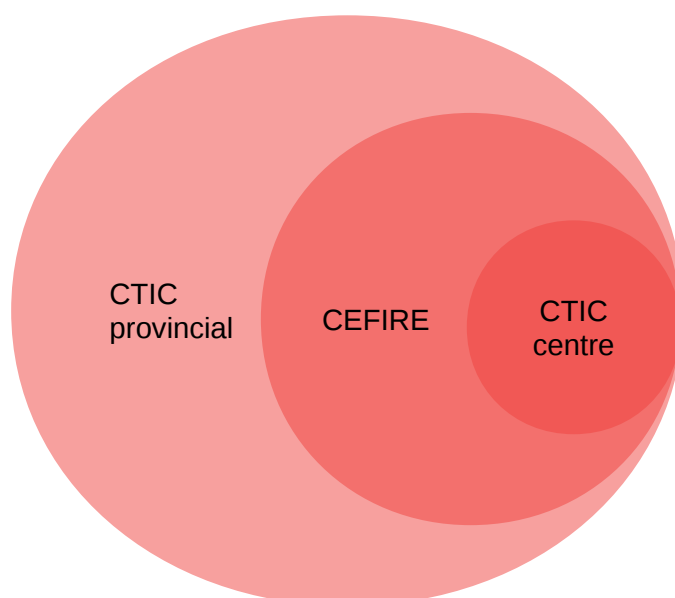
- **L'equip directiu.** És base de qualsevol innovació. Si bé és cert que un grup del claustre amb potencial pot iniciar accions i intentar contagiar a la resta del

claustre, un equip directiu compromès facilita el camí enormement . Per açò l'equip directiu és, i ha de ser, el motor de qualsevol innovació i canvi en l'escola, i més quan aquest canvi requereix una connexió entre cadascuna de les parts implicades en una innovació, i els que formen la gestió organitzativa (equipament, infraestructura, coordinacions, distribució de materials, horaris, optimització de recursos i personal, planificació, gestió, control...).

- **El claustre.** Tot canvi important necessita la màxima implicació del claustre. En tot claustre sempre hi ha un petit grup que lidera els canvis, un grup més nombrós que ni lidera ni s'oposa, però que és la clau, i un reduït grup que s'oposa a qualsevol novetat. Dins d'aquest, un subgrup que no solament s'oposa sinó que, a més, posa traves, ja que són resistents als canvis. El lideratge i animació del canvi haurà de considerar els grups i contemplar diferents nivells d'implicació.
- **La comissió TIC.** Concebuda com un element organitzatiu de nova creació, composta pel coordinador o per la coordinadora de les tecnologies de la informació i la comunicació (CTIC), un membre de l'equip directiu i un representant de cada cicle.
- **El coordinador o la coordinadora TIC** com a ànima de la comissió TIC, motor i impulsor de la dinamització TIC en el seu centre.

3.5. Agents relacionats amb la coordinació TIC

Des de l'administració s'ha previst l'actuació de diferents agents pel que fa a la coordinació TIC. Cadascun d'ells té un paper significatiu i complementari que ha de donar una resposta coordinada als centres.

D'una banda tenim els **CTIC provincials** que han de conèixer a nivell provincial quines actuacions s'estan realitzant des dels centres i des de la Direcció general de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions DGTIC, la qual té les funcions en matèria de modernització de l'administració, seguretat de la informació, planificació, coordinació, autorització i control de les tecnologies de la informació, les telecomunicacions i comunicacions corporatives i la teleadministració de la Generalitat.

D'altra banda tenim el **Servei de Formació del Professorat**. Té assignades les funcions de realitzar la promoció, actualització i millora contínua de la qualificació professional del professorat i realitza l'atenció als centres a través dels Centres de Formació, Innovació i Recursos Educatius (**CEFIRE**), els quals han de conèixer quin és l'estat de les TIC en la seua zona i més concretament en cada centre, ajudar-los a fer una radiografia i poder regular un projecte d'implementació de les TIC en el seu centre.

I finalment però no menys important, el **CTIC de centre** com a interlocutor entre el centre i els assessors i CTIC provincials.

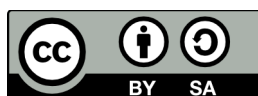
4. Bibliografia.

- Cabero, J., Llorente, M.C. y Gisbert, M. (2007): El papel del profesor y el alumno en los nuevos entornos tecnológicos de formación. En J. Cabero, Nuevas Tecnologías Aplicadas a la Educación. (262-291). Madrid: McGraw Hill.
- Coiduras, J; Espuny, C; Gisbert, M. (2010). La dinamización de las TIC en las escuelas. EDUTEC. Revista de Tecnología Educativa N°32 Mayo 2010.
- Santos, A.(2004). La escuela ante los medios de comunicación. Comunicar 22, 103-105. Extraído el 12 de diciembre de 2017 desde <http://www.revistacomunicar.com/index.php?contenido=revista&numero=22>

Autoria.

Elaborat per:

Equip de Coordinació TIC del Servei d'Informàtica per als Centres Educatius
Direcció general de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.